

UDAE

LLUBÍ • NÚMERO 11 • NOVEMBRE - DESEMBRE 1994 • PREU 250 PTES.

CONSERVES

The logo for Rosselló, featuring the brand name in a stylized, outlined font within an oval shape.

TÀPERES - OLIVES

BACALLÀ - VINAGRE - OLIS

ROSSELLÓ MALLORCA:

CTRA. DE INCA A ARTÀ, KM. 9.
07430 LLUBÍ - MALLORCA
TELS. (971) 52 20 29 - 52 22 11
FAX (971) 52 25 54

ROSSELLÓ SEVILLA:

CTRA. SEVILLA A PUEBLA, KM. 10.
APARTADO DE CORREOS Nº 27
41100 CORIA DEL RIO - SEVILLA
TEL. (95) 477 08 88 -
FAX (95) 477 46 63

**ORIGINAL
BAR**

**EL SEU
LLOC
DE
TROBADA
AL
PORT D'ALCÚDIA
I
A
PALMA**

VINE!

Passeig Marítim, 27 - Tel.: 45 45 69 - Palma - C/ Artà, 38 - Tel. 54 72 32 - Pt. Alcúdia

LLUBÍ, NÚM. 10
SETEMBRE-OCTUBRE 1994
PREU 250 PTA.

REVISTA BIMESTRAL DE LLUBÍ
EDITA: ASSOCIACIÓ
CULTURAL UDOL
DIPÒSIT LEGAL: PM 235 - 1993

EQUIP DE REDACCIÓ:

Jaume Alomar Serra
Pere Calafat Vich
Caterina Gelabert i Perelló
Biel Gelabert i Perelló
Esperança Llompарт i Vanrell
Maria Antònia Molines i Ramis
Fca. Maria Munar i Ferrer
Xesc Perelló i Felani
Pere Planes i Martorell

PORTADA:

Marta Riera

FOTOGRAFIA:

Pere Planes i Martorell
Jaume Alomar Serra

PUBLICITAT:

Fca. Maria Munaar i Ferrer
Esperança Llompарт i Vanrell

HAN COLABORAT:

Biel Perelló Perelló
Joan Rosselló i Vaquer
Antoni Perelló i Oliver
Maria Llompарт i Vanrell
Antoni Gelabert i Perelló
Mateu Picornell
Joan Llabrés Ramis
Assumpta Gòmez de la Tia i Vallès
Joan Barceló Cerdà

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC:

Sílvia Ribes i Nicolau
Maria Llompарт i Vanrell
Antoni Contestí i Vives

CORRESPONDÈNCIA UDOL:

Carrer dels Traginers, núm. 51
07430 - LLUBÍ

EDITORIAL

Català, única llengua oficial

No ha estat casual que des de les planes d'aquesta revista hàgim parlat fins ara tan poc, per no dir gens, de la situació del català. La nostra idea era no fer-ne ostentació, no abusar del tema. Des d'un principi, entenguérem que la llengua havia d'esser, i és, un mitjà i no un cavall de batalla i és per això que hem optat fins ara per una línia més pràctica i efectiva: fer-la servir normalment.

De tota manera, el fet que la llengua catalana no visqui una situació normal, i que nosaltres des d'aquesta revista vulguem fer el que estigui en les nostres mans per canviar i millorar aquesta situació, ens ha duit a parlar-ne i a fer aquesta editorial, a pesar de tot.

Potser per a una persona de Llubí aquesta afirmació pot semblar estranya i exagerada. A Llubí es pot dir que la situació del català és més o manco normal:

Per començar la majoria dels seus habitants són catalanoparlants i la majoria de persones no catalanoparlants que vénen de fora aprenen la nostra llengua (així i tot cal que ens demanem quina llengua parlem quan ens adreçam a estrangers: alemanys, francesos... si no entenen ni el català ni el castellà, per què no parlar-los directament el català?)

Les administracions públiques, en aquest cas l'ajuntament, ens entén i ens contesta en català i ens facilita la documentació que necessitam també en la nostra llengua.

Quan anam a les botigues tothom ens parla català (tot i que de vegades podem observar més d'un rètol ens parla català (tot i que de vegades podem observar més d'un rètol en castellà, fet del qual també ens hauríem de demanar el perquè, ja que si ho escrivíssim en català TOTHOM ho entendria).

A l'escola l'ensenyament també es fa en català...

Però quan sortim de Llubí si ens aturam a observar un poc el nostre voltant, veim com la situació canvia molt.

A Palma quan anam pel carrer preocupa la quantitat de joves que sentim parlar en castellà; la majoria de rètols de les botigues, anuncis, diaris i revistes de major difusió són també en castellà, etc. etc.

A més al problema de la quantitat s'ha d'afegir el problema de la qualitat. Si escoltam com parlem els joves, veim com de cada vegada el català es parla PITJOR. Ja no només és la qüestió de dir barbarismes, de dir barco en lloc de vaixell; no, són coses molt més preocupants com, per exemple, el ieisme, les incorreccions sintàctiques, els calcs que feim de moltes construccions del castellà, etc.

Per tot això pensam que fa falta una vertadera normalització. No només és alarmanant que els nostres polítics no vulguin, ni siguin capaços d'assumir-la ni de dur-la endavant, sinó que encara ho és més que hi hagi una campanya de normalització **in eternum** el més destacable de la qual sigui la campanya de la campanya i no la normalització i les propostes que es fan al seu favor.

El fet que el conseller de Cultura, el senyor Rotger, dicti una ordre en la qual es deixa a l'arbitri de cada escola la llengua en què vol fer l'ensenyament implica que no només no es fa normalització, sinó que es deixa que la situació actual segueixi el seu camí amb la qual cosa la situació a les escoles del català no millorarà, sinó que empitjorarà.

Normalitzar, com la mateixa paraula diu, vol significar esdevenir normal. Nosaltres no demanam pel català res més que el que demanen els espanyols per la seva llengua, o els anglesos o francesos. Simplement el que volem és que el català sigui la llengua de les escoles, del carrer, de l'administració pública, dels jutjats, de la policia... En definitiva, que sigui **l'única llengua oficial**.

Això no vol dir ni, de bon tros, que només volem parlar català. Som conscients que el català és una llengua minoritària i que, per tant, també n'hem d'aprendre altres com l'anglès, l'alemany... que ens poden servir en moltes situacions diferents.

Per arribar a aquesta situació falten mesures decidides i arriscades que hem d'exigir als nostres polítics i a nosaltres mateixos. Només així serem capaços d'agarantir un futur digne per als nostres fills.

Un altre 1989

El 18 d'aquest darrer mes, com ja va passar el 1989, devers les 7.30 del matí varen tornar venir els xaragalls i es varen tornar desbordar els torrents. Llubí va quedar incomunicat un parell d'hores. La nit anterior no s'havia aturat de ploure i el cabdal del torrent i la capacitat de la terra per absorbir tota l'aigua ploguda foren insuficients. La torrentada al seu pas del port de l'ermita, amb manco de dos minuts, va haver inundat les fin-

ques del costat del torrent i les de l'altre part del camí, segons un testimoni dels fets. La imatge que oferien els afores de Llubí eren un calc quasi exacte dels aiguats anteriors. Finques inundades, pedres per tot arreu, el torrent que corria amb gran força, treballadors i escolars que no varen poder arribar al seu destí i més tard gent per tots els llocs afectats observant els mals produïts, varen aglutinar tot el dia el protagonisme. Per sort o per

**Forn
Ca'n Ramon**

Carrer Sa Carretera, 49
Tel. 52 21 77
LLUBI

Productes
químics
Accessoris
sanitaris
Cristalització
Enrajolats

**CLEAN
MARKET** S. C.

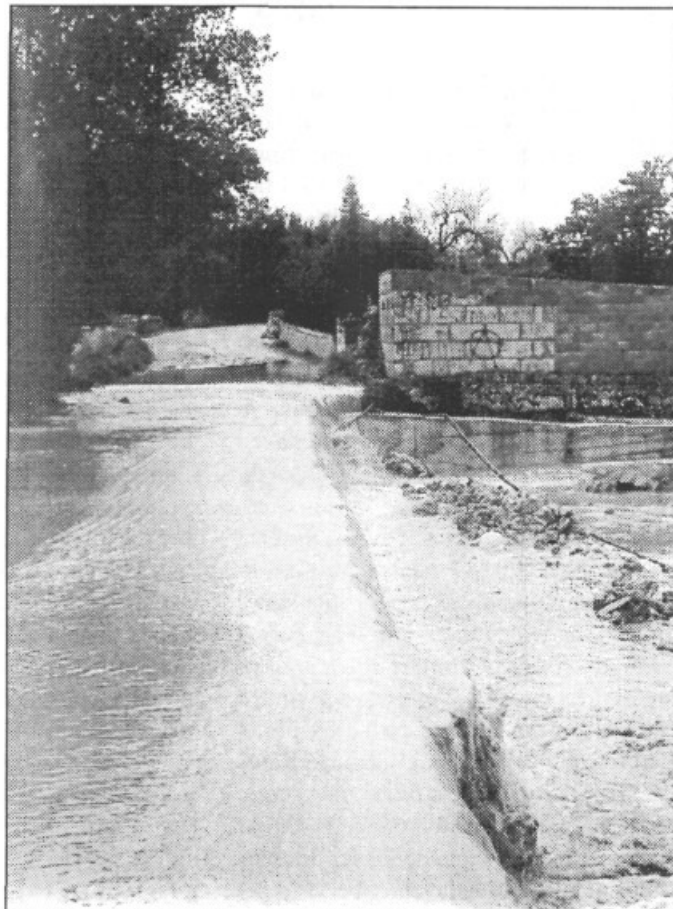
DISTRIBUCIONS I MANTENIMENTS

*C/ Sant Francesc, 8-3º C
07300 INCA*

desgràcia els xaragalls sempre passen per allà mateix, i al seu pas s'enduen tot el que troben. Marges, trossos d'asfalt, porcells, ovelles i sembrats solen ser les principals víctimes d'aquest fenomen. Els afectats són la majoria dels que ja varen patir les conseqüències, i el que es va haver d'aixecar de bell nou l'any 89 torna estar per terra, ara només queda aixecar un cop més el que la tan esperada aigua no va voler respectar.

**FERRERIA
BARTOMEU
PERELLÓ**

Sa Carretera, 40 - Tel: 52 23 72 - LLUBÍ

**FUSTERIA
BAUZÀ - PERELLÓ**

Mobles de cuina, mobles a mida,
fusteria en general

Sa Carretera 73

Tel. 52 24 33

LLUBÍ

**Foto
Planas**

Plaça de la Carretera, 7
Tel.: 52 21 76 — Llubí

**ASSEGURANCES GENERALS
GABINET DE GESTIO EMPRESARIAL**

Gesem Perelló & Cia, S.L.

Bisbe Llompart, 40 - INCA (Galeries Moli Vell)
Tel. 50 43 11 - Fax. 50 04 89
San Felio, 66 - LLUBÍ - Tel. 52 22 48

Les darreres pluges

Les darreres pluges, sembla que han causat estralls arreu de l'illa. Les inundacions i les sequeres són fenòmens típics del clima mediterrani, i per molt que l'home vulgui canviar-ho, no ho podrà fer.

Les darreres inundacions, lluny de ser un desastre són un fenomen ben normal. Si anam a cercar documents històrics de Mallorca trobarem que les inundacions són un fet comú, fins a tal punt que existien els siquiers encarregats de mantenir netes les síquies que drenaven albellons i xaragalls.

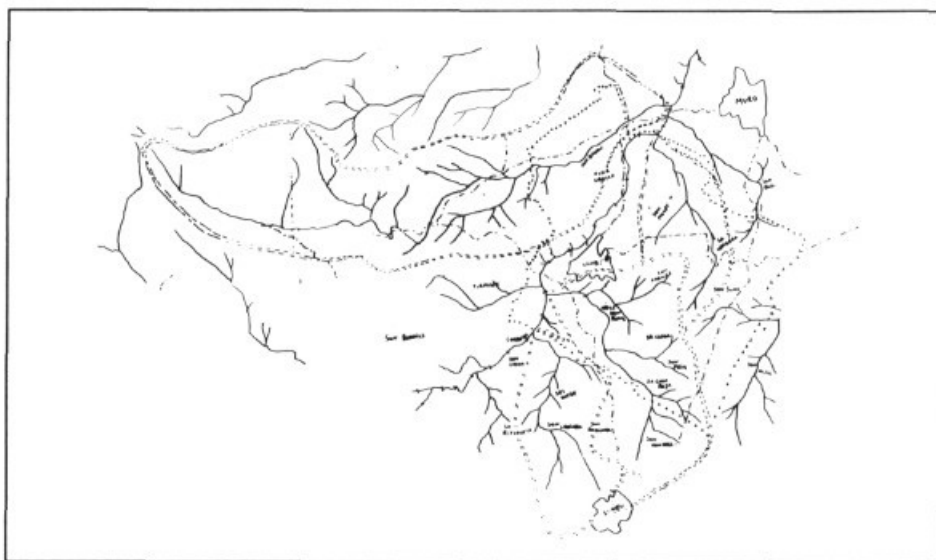
Els nostres avantpassats sovint s'instal·laven prop de cursos d'aigua, torrents i xaragalls, d'aquesta manera aprofitaven les planes d'inundació per a petits horts. En créixer les ciutats aquestes planes d'inundació s'ompliren d'edificis quedant només els llits d'aigua que sovint es convertiren en amplis passejos plens d'arbres que se'ls donà el nom de Rambles. Això arribaren els problemes ja que durant les crescudes del xaragalls tota la Rambla i les cases que ocupaven les planes d'inundació quedaven cobertes d'aigua.

Davant el problema, es manejaven dues solucions: desviar el curs de l'aigua lluny de la ciutat (és el cas del desviament de la Riera de Palma que abans anava per la Rambla cap a Santa Catalina Thomàs i d'allà cap al Born per acabar al mar) o, en altres casos, el que es feia era aprofundir el llit, d'aquesta manera el torrent podia dur més aigua i anava més ràpid. El més aberrant, i que sovint també s'ha fet, és tancar el torrent per a utilitzar l'espai cobert com a passeig, o

Rambla. Aquest és el cas de Manacor on el torrent discorre enterrat per davall l'avinguda comercial de la ciutat. El que passa és que en venir l'aigua el túnel disposat perquè hi discorri l'aigua no és suficient o es tapa el forat amb la quantitat de restes d'arbres o d'altres coses, que el torrent duu i l'aigua com que no n'entén d'educació en comptes d'esperar per passar, passa per damunt el passeig utilitzant l'espai que l'home li ha robat, la seva plana d'inundació. Més aprop de ca nostra tenim el cas d'Inca on el xaragall de can Tabou que ve dels terrers (aprop de Biniamar) passa enterrat per davant l'ambulatori, plaça de la quartera i per la gran Via, és el mateix xaragall on després s'hi aboquen les aigües residuals una vegada "¿¿depurades??" i discorre cap a Son Ramon es Cavalls i finalment aboca l'aigua al Torrent de Muro devers Son Sastre. Aquest xaragall dreña l'aigua d'una superfície de deves 33'5 km²., és per tant el que dreña més superfície dels

que passen per Llubí, assumint que plo-gueren, 100 l/m² el dia de les inundacions, sobre la seva àrea de drenatge s'hi precipitaren 3.350.000 Tones d'aigua, suposant que com a molt un 15 % s'ha infiltrat, el xaragall ha abocat, i abocarà, unes 2.850.000 Tones al Torrent de Muro. De tota manera el xaragall que més s'ha fet notar a Llubí és el que comença a arregar aigua per Sineu i discorre per Son Vanrell i pel camí arrega aigua de Sa Cleda i fins i tot de Son Xormes per al final passar per la boveria i abocar l'aigua al Torrent. La conca de recepció d'aquest Torrent és de 15 km²., per tant transporta aproximadament 1.300.000 tones d'aigua al Torrent, aproximadament el consum d'aigua del poble de Llubí de 10 anys. Per a no estendre'm més abordaré un estudi dels xaragalls que passen prop de Llubí en números següents.

Damià Perelló i Fiol

Pub

6 caires i 3 roperos

Doctor Fleming, 1 Tel: 52 25 40 Llubí

TALLER MECÀNIC JOAN ALOMAR

*Reparacions en general. Venda de
Mobyettes, Vespes, Derbi, Puch,
bicycletes i cotxes.*

*C/ Maria Perelló, s/n
Tel. 52 22 88 LLUBÍ*

El dipòsit de la discòrdia

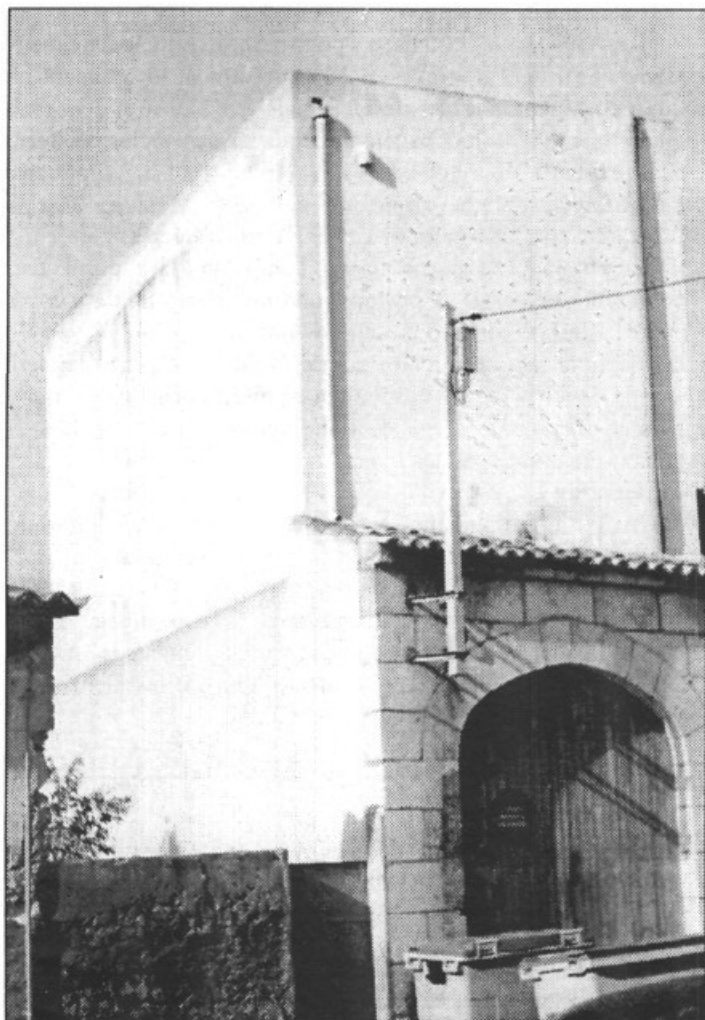
La construcció d'un nou dipòsit d'aigua a son Ramis ha ençetat la polèmica, segons els veïns de la Placeta de son Ramis el nou dipòsit es vol construir devora el que ja hi ha. Els veïns s'oposen a la seva construcció i endemés demanen que es destrueixi el que ja està fet i es realitzi el vell projecte de construir una placeta. Segons contaven els padrins, en els solars de devora la placeta no s'hi deixava construir res perquè ja s'hi tenia previst fer-hi una plaça, afirmen ells.

Tot va començar quan representants de l'Ajuntament, l'amo del solar, i l'empresa que té la concessió per la canalització de les aigües brutes visitaren el solar de devora el dipòsit vell. Els veïns estranyats demanaren el que passava, i s'assabentaren de l'assumpte, a cap d'ells els venia bé la idea i varen començar a parlar uns amb els altres a veure que era el que havien de fer. Aleshores varen decidir anar al ple de l'Ajuntament on s'hi havia de tractar aquest tema. Malgrat que a l'ordre del dia s'havia de tractar la qüestió del nou dipòsit es va ajornar la discussió per una altra ocasió. Una vegada acabat el ple els veïns varen parlar amb els regidors a veure que era el que passava i els varen mostrar la seva disconformitat sobre aquest assumpte. El senyor batle els va demanar si els aniria bé que el dipòsit es construís davall terra, proposició que els va parèixer bé perquè endemés ja seria una bona excusa per a la construcció de la Plaça.

La proposta dels veïns a més de la construcció de la plaça és que el dipòsit es construeixi fora del casc urbà, o com demana la comissió de la junta d'aigües a son Burguet, on segons ells és el millor lloc. Els veïns creuen que el dipòsit és un atemptat a l'estètica de la zona i amb dos dipòsits, un al costat de l'altre, encara seria un doble atemptat.

El mal estat en què es troba l'actual dipòsit és un altre motiu de preocupació: "el que hi ha ara només l'omplen fins a la meitat a causa de les males condicions en què es troba". També han començat una recollida de firmes les quals seran entregades el pròxim ple.

Si observem les seves afirmacions ens adonam del mal estat que els produeix aquest projecte: "mai s'ha fet res a son Ramis, només demanam, un banc", "a son Ramis estam descartats, per tot han gastat doblers, aquí dalt pagam la contribució com els

altres, tots som de Llubí", "son Ramis està deixat de la mà de Déu". Els mateixos veïns han pensat dedicat la Plaça al ramio-ler i bisbe de Huamachuco, Sebastià Ramis Torrens, que també ha signat el manifest. Si al pròxim ple no se'ls fa cas pensen posar una pancarta de cap a cap de carrer: "els ramiols volem una placeta".

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

NOU POU

pollastres
desfet de pollastre
gallines
conills
ous

DISTRIBUÏDORS:
Germans Perelló S.A.

Telèfon: 88 10 32

**Carrer Cardenal Cisneros, 65
INCA**

Un punt negre del nostre trànsit

Sa carretera s'ha convertit en el carrer de Llubí on s'hi produeixen més accidents. És un punt perillós principalment pels vianants a l'hora d'atravessar-la. Darrerament hi ha hagut uns quants accidents bastant desafortunats a més a més dels molts que hi han tengut lloc, havent de lamentar desgràcies personals. És el carrer més llarg de Llubí i el que registra una major densitat de trànsit, sobretot perquè és el pas quasi obligat per anar des d'Inca a Santa Margalida i can Picafort. Essent el carrer més llarg amb unes 15 incorporacions, i amb una Plaça al seu costat només té dos passos a peatons, una xifra irrisòria. Els cotxes aparcats just al costat dels cantons impedeixen moltes vegades la visibilitat tant dels cotxes com dels vianants, posen en perill la vida de les persones i dificulten en moltes ocasions el trànsit, amb el problema a afegir de l'alta velocitat a què circulen alguns i els cotxes aparcats a una i altra banda de vorera fan de la carretera un carrer perillós que s'agreuja en el cas dels nins i dels vells. L'ajuntament hauria d'emprendre algunes mesures per solucionar aquests problemes. Des de fa molts d'anys els pares i les mares llubineres han estat preocupats perquè els seus fills no travessassin la carretera, convé no esperar que es produeixi un altre accident per començar a fer alguna cosa. Un bon exemple són els semàfors com els que hi ha a Binissalem.

L'esplai comença de nou més que mai

En aquestes dates l'esplai sempre sol posar-se en la tasca del curs d'un any d'entreteniments pels al.lots. El dia 12 d'octubre ho encetarem amb una excursió-recerca que els conduí a un tresor. La llàstima va ser el temps que no els deixà dinar a l'aire lliure o ho varen haver de fer davall les obres del nou edifici de l'ajuntament.

El que s'han proposat enguany els pocs monitors és eliminar els signes de decadència que s'hi han passejat altres anys i amb tot fer que el nin es senti més segur i lliure.

Esperam que els funcioni i s'ho passin d'allò més bé.

Informació: Caterina i Biel Gelabert

Demografia

REGISTRE CIVIL DE LLUBÍ
Llubí, 21 d'octubre de 1994

NAIXEMENTS

Andreu Ripoll Planas, dia 26 d'agost de 1994
Francesc Castell Mariano, dia 30 d'agost de 1994
Frieda-Maria Heitmann Kaste, dia 3 d'octubre de 1994

MATRIMONIS

Klaus Heitmann amb Inken-Regine Kaste, dia 26 d'agost de 1994

DEFUNCIONS

Rafel Mateu Ramis, dia 29 de setembre de 1994

Reformes a l'Escola

Les obres per a la reforma del menjador de l'escola han començat amb tres mesos de retard. La tasca que s'havia d'iniciar el mes de juliol, temps de vacances en el món de l'ensenyament, l'han començada coincidint amb l'inici del curs escolar. Hi ha una total manca de rigor i de serietat per part del MEC ja que les obres podrien estar molt més avançades i facilitar un poc més el desenvolupament de la feina dels mestres.

L'antic menjador que es feia servir com a gimnàs s'ha d'habilitar perquè els al.lots de primària puguin tenir unes aules en condicions. Les nines de la gimnàstica rítmica que feien els entrenaments en el menjador s'han traslladat a ca ses Monges.

La festa de les llanternes ja ha arrelat

Podem assegurar fora por que la festa de les llanternes celebrada l'1 d'octubre va ser la confirmació del seu arrelament. Molts dels nins que hi participaren aprofitaren per confeccionar-les a l'escola mentre que altres les feren a casa seva.

En un principi, quan la festa just tenia força, era el club d'esplai el que s'encarregava del taller de llanternes i era ell el que després procurava mantenir l'esperit del vespre. Ara aquesta funció ha estat substituïda per l'escola i els mestres. Tot i això la força que ha reprès la nit de les llanternes és més gran del que es podia esperar. Amb ell els nins recuperen una mica aquella màgia que s'adjudiquen les coses senzilles, aquelles que ells mateixos es veuen capaços de realitzar.

Amics de la Tercera Edat.

L'excusa: les ametles

En temps d'ametles tothom s'arromanga ben arromangat, prepara les teles i els garrots i cametes amunt. Un exemple són els amics de la tercera edat que no en deixen escapar ni una. Per no perdre no perden l'esperit jove i feiner perquè a les darreries de setembre, 43 d'ells varen collir les ametles de la finca des Porrasseret. Suposam que el motiu no va ser per engrandir les arques de l'associació ni guanyar un bon jornal perquè amb les vuit-mil pessetes que en tregueren no els va bastar ni per pagar el berenar. Varen berenar fins que estaren ben plens de botifarró, pa amb oli i figues i no varen ballar perquè va ploure. De berenars i festes que en facin molts d'anys ja que això vol dir que hi ha salut.

Viatge a Lourdes

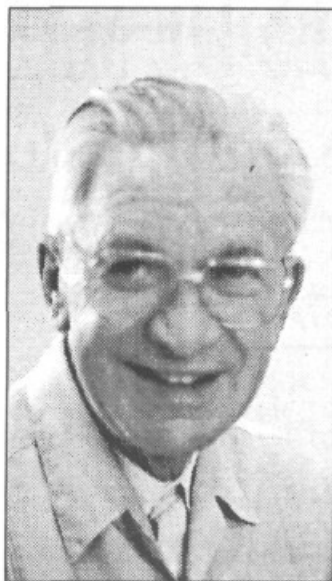
Entre els dies sis i onze d'octubre els Amics viatjaren a Lourdes. Entre els qui hi volien tornar i els que mai havien vist la mare de Déu eren trenta-cinc. Les propietats curatives que diuen que té l'aigua de Lourdes són un bon reclam turístic, és per aquest motiu que molts dels visitants d'aquesta ciutat-santuari pretenen que l'aigua i les oracions els gaureixin les seves malalties. Diuen que per curar-se s'hi ha de creure.

Adeu al Pare Llabrés

El passat 3 d'octubre va morir a La Porciúncula el pare franciscà Joan Llabrés i Ramis, tenia 76 anys i ja en feia un bon grapat d'anys que vivia a s'Arenal. Com a col.laborador habitual nostre (Facècies d'un al.lot pucer), malgrat que cap de la redacció el conegués personalment, no podem deixar d'evocar-lo ja que un home amb tanta saviesa al damunt, tanta obra escrita no mereix tan sols aquestes poques línies. Per això l'equip de redacció ja s'ha posat en marxa, juntament amb la col.laboració d'en Miquel Jaume Campaner, per a l'elaboració d'un número especial dedicat a la seva persona.

Era llubiner de soca-rel, això ens deia a una carta que ens va enviar per donar-nos les gràcies pel detall que havíem tengut de publicar-li un article: "jo som llubiner i em sent llubiner. dins les meves venes hi

corr sang llubiner i amb molt de gust. A Llubí hi vaig passar la meva infància i per Llubí donaria un ull de la cara si fos precís".

Des d'aquí feim una crida al poble i a tots els seus admiradors a ajudar-nos a dur endavant aquest projecte. S'ho ben mereix!

Conveni Premsa Forana CIM

El pasat 27 de setembre va tenir lloc la firma del conveni entre l'Associació de Premsa Forana de Mallorca i el Centre Coordinador de Biblioteques del CIM. Firmaren dit conveni Carles Costa, com a present de l'Associació, i Joan Verger, com a president del CIM.

El dit conveni consisteix en la inserció de publicitat de les biblioteques de cada poble que estiguin integrades dins el Centre Coordinador. L'objectiu principal d'aquest conveni és donar a conèixer el funcionament de les biblioteques, les novetats bibliogràfiques, les activitats que es realitzen, etc.

BAR RESTAURANT

Sa TAPERERA

CUINA MALLORQUINA I NACIONAL

PIZZES PER ENDUR-SE'N

A càrrec d'una nova direcció

Doctor Fleming, 5 - Tlf: 52 21 95 - 07430 LLUBÍ

PERELLÓ AUTOESCOLA

Bisbe Llompart, 111 - Entl^a
Telèfon 50 28 64
07300 INCA (Mallorca)

CLASSES TEÒRIQUES I PRÀCTIQUES PER L'OBTENCIÓ
DEL CARNET DE:

AUTOBUS
ARTICULAT
CAMIÓ
TURISME
MOTOCICLETA
CICLOMOTOR

PISTES PRÀCTIQUES
Ctra. Palma-Alcúdia
Km. 25 INCA

Perruqueria

Tomeu «Titina»

Home

Plaça des Mercat, 11

Tel. 52 00 47

SINEU

Tancat els dilluns i divendres

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

Biblioteca Pública Municipal de Llubí (Tel. 85 70 02)

NOVETATS

1. **La tercera palabra.** Alejandro Casona.
2. **Col·locació de personatges en un jardí tancat.** Jordi Pere Cerdà.
3. **El soldat desconegut.** Miquel Ferrà
4. **Viatge al país de les Cantàrides.** Llorenç Moyà.
5. **Caramells de l'auca.** Antònia Ordinas Marí.
6. **L'aigua, el vent, la sang.** Nicolau S. Cañellas.
7. **Dibuixa'm una família.** Christiane Collange.
8. **Guia de la flora y la fauna del mar balear.** I. Moreno/ I. Roca/ M. Salamanca.
9. **Il·lustríssima.** Carlos Casares.
10. **Hacia una psicopatología del miedo.** Jesús María Biurrun.
11. **Espai i temps d'oci a la història.** Govern Balear.
12. **Bases per una estratègia d'educació ambiental a les illes Balears.** Societat Balear d'Educació Ambiental.
13. **Escolarització i territori (una aproximació al cas de Palma).** Francesca Salvà Mut.
14. **Contaminación del mar por petróleo.** José Ramón Bergueiro.
15. **La guineu i el raïm.** Ghilherme Figueiredo.
16. **Petita guia dels rapinyaires de les Balears.** Govern Balear.
17. **Memòria. Als republicans víctimes de la repressió feixista a Algaida durant la guerra civil de 1936.** Rafel Antich Servera.
18. **El sol surt al crepuscle.** Josep M. Palau i Camps.
19. **Cap de turc.** Miquel Ferrà i Martorell.
20. **La pesta de 1820 a Son Servera, Artà i Capdepera.** Joana Sureda Trujillo.
21. **Ramon Llull una racionalista de combat i de circumstàncies.** M^o Neus Garcia Ferrer.
22. **Obres de Ramon Llull.**
23. **La formació científica de Ramon Llull.** Sebastián Garcías Palou.
24. **El control de l'aigua a la Mallorca medieval.** Lluís Tudela Villalonga.
25. **Turisme i medi ambient a les Illes Balears.** INESE.
25. **La coeducació a Mallorca durant la II República: l'Escola Decroly de Campanet (1934-1936).** Carme Martorell Gelabert.
26. **Toninades.** Antoni Pons Sastre.
27. **L'exèrcit dels innocents.** Eusèbia Rayó.
28. **Els temes mallorquins del pintor.** Llorenç Capellà.
29. **Anècdotes i acudits.** Vicent Tur i Guasch.
30. **Arrels de refranys i dites.** Vicent Tur i Guasch.
31. **Cançons verdes i estribots bruts.** Recull fet pels alumnes de tercer "D" de l'Institut de Batxillerat sa Blanca Dona.
32. **Ball de voltors.** Bernat Joan Marí.
33. **Medi ambient, ecologia i turisme a les Illes Balears.** J. Mayol - A. Machado.
34. **Teories d'amor i desig.** Antònia Arbona i Santamària.
35. **L'Hostal de la sirena.** Antoni Moll i Camps.
36. **Nou vocabulari de barbarismes del català a Mallorca.** Jaume Corbera Pou.
37. **La narrativa a les Illes Balears.** Josep M. Llompart.
38. **L'anàrquica escriptura a la terra inexistent.** Antoni Serra.
39. **Mester d'amant.** Joan Serra.
40. **Això és l'Havana.** Jeroni Salom.
41. **Poesies mallorquines.** Emilia Sureda.
42. **Una tragèdia anglesa.** Antoni M^o Thomàs.
43. **Lleo a l'Àfrica.** Amin Maalouf.
44. **Queen. Canciones.** Traducció Marisol del Membriello.
45. **Hiperió.** Friedrich Hölderlin.
46. **Vida interior i no-violència.** Lanza del Vasto.
47. **El doctor Zero i jo.** Miquel Ferrà.
48. **Camins i legends.** David Aloy.
49. **Homenatge a Josep M. Llompart.** Associació d'escriptors de la llengua catalana.
50. **El cicle dels insectes.** Miquel López Crespí.
51. **Pols de corc.** Gabriel Florit i Ferrer.
52. **La pervivència del Rei En Jaume.** Antoni J. Quintana.
53. **L'artista de la paraula.** Xavier Lloveras i Albert Roig.

INFANTILS I JUVENILS

54. **Carmen.** Pròsper Mérimée
55. **En Peret de Barcelona i la Mercè de Collpetat.** Sebastià Sorribas.
56. **Un català a la Manigua.** Oriol Verges.
57. **El "pastís" del petit Nicolàs.**
58. **Tres xacals a la ciutat.** Josep Vallverdú.
59. **Les fantàstiques proeses del doctor Boox.** Andreu Davies.
60. **La guerra dels Minúsculs.** Andreu Marfín.
61. **¡Esfuma't, Gaudencil!** Maite Carranza.
62. **L'ou.** Gallimard Jeunesse.
63. **Un viatge per l'univers.** Biblioteca interactiva món meravellós.
64. **La música i els instruments.** Biblioteca interactiva món meravellós.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

La creu de son Ramis serà restaurada

Després de les vacances d'estiu, els nostres representants a la Casa de la Vila han tornat a iniciar la seva tasca dins l'Ajuntament, uns amb més gana que els altres, però tots amb la il·lusió, així ho volem creure, d'intentar que el nostre poble sigui el que cada un dels seus conciutadans vol que sigui.

Com tots sabeu el més d'agost, com a moltes altres bandes, no hi ha activitat política i tampoc hi ha ple. Això suposa que només informarem del ple del mes de setembre que va esser un dels plens més interessants dels darrers mesos, tant pel contingut, com pel nombre de públic.

La presència d'un grup de veïnats de Son Ramis era deguda a la polèmica que s'ha creat arran del dipòsit d'aigua situat a aquesta zona del nostre poble, d'aquesta polèmica ja se n'ha fet menció a la nostra secció d'Informació.

Del ple del mes de setembre podem destacar les següents informacions:

1.- L'aprovació de les obres municipals que s'inclouran en al Pla d'Obres i Serveis per a 1995. Tenint en compte que en l'exercici de 1994 es va sol·licitar la inclusió de l'obra "4ª fase de l'Edifici d'Acció Social" per unanimitat es va acordar sol·licitar al CIM la inclusió en el Pla d'Obres i Serveis per a 1995 de l'obra "5ª fase de l'Edifici d'Acció Social" amb un pressupost de 5.000.000 pta. segons l'avantprojecte realitzat per l'arquitecte D. Joan Oliver Fornés.

2.- Després d'una reunió entre les Àrees de Cultura de l'Ajuntament d'Inca i el de Llubí, es va considerar convenient l'edició i finançació d'un llibre de teatre d'En Jaume Ferrà. El contingut de la proposta aprovada per unanimitat per l'Ajuntament de Llubí era cofinançar, juntament amb l'Ajuntament d'Inca l'edició d'un llibre

de dit autor, aportant la quantitat de 100.000 pta.

Cal recordar que l'amo en Jaume Ferrà, va néixer a Llubí i va viure un bon grapat d'anys a Llubí però actualment viu a Inca. Com molts sabreu l'amo en Jaume era propietari del bar Ca'n Ferrà situat a la Plaça de l'Església a on actualment hi viu la família Fornés.

Des d'aquesta revista volem donar l'enhorabona a l'Ajuntament per aquest gran detall, primer perquè en Jaume Ferrà va esser un bon llubíner i en segon lloc perquè tot el que es faci en benefici de la cultura, com és l'edició de llibres, sempre és benvingut.

3.- Igual que la resta d'Ajuntaments de la nostra contrada, l'Ajuntament de Llubí va acordar presentar una sèrie d'al·legacions al Pla Director de Carreteres de la C.A.I.B. L'informe municipal sobre l'esmentat Pla en els seus més importants diu:

-Oposar-se al canvi de titularitat de la carretera Muro-Sineu, demanant que la mateixa sigui com fins ara, del C.I.M.

-Que es construeixi una rotonda en el creuer de les carreteres

Llubí - Muro - Sa Pobla, a Son Figuerola.

-Que es projecti i es dugui a terme l'execució de la via de circumvalació prevista a les Normes Subsidiàries d'aquest Terme Municipal.

-Que es procedeixi a la millora de la carretera Inca-Artà (tram de Llubí a Santa Margalida) eliminant corbes perilloses pel trànsit.

4.- El tema més important que s'havia de tractar en el ple del mes de setembre va quedar damunt la taula, és a dir, no es va tractar, degut a la manca d'informació.

En aquest punt s'havia d'estudiar l'escrit del Consorci d'aigües

**ELECTRO
ALOMAR**

**MUNTATGES ELÈCTRICS
ASSESSORIA TÈCNICA**

Carretera Valldemossa, 8
Tel. 20 09 12

07010 CIUTAT

del Pla de Mallorca, en el qual es demanava la confirmació de la participació del nostre Ajuntament amb els compromisos del Consorci. En paraules clares i llampants, el Consorci del Pla espera el sí de l'Ajuntament per iniciar les obres d'instal·lació i canalització de les aigües brutes i netes a Llubí.

Tant el batle com els regidors veient com han funcionat aquestes obres a pobles com Sineu o Costitx, volen, abans de començar les obres, veure uns informes tècnics de com es duran a terme les obres, com quedaran els carrers després de les obres i allò més important on s'ubicarà el nou dipòsit que abastirà Llubí d'aigua. Per tota aquesta sèrie de motius, en aquest ple no es va decidir si l'Ajuntament de Llubí formaria part del consorci del Pla, com si ho fan tota la resta de pobles de la Mancomunitat del Pla.

5.- En el punt d'Altres Propostes destacarem, la presentació d'una proposta d'acord contra l'aprovació per part de Mancomunitat del Pla d'un Reglament de Serveis Socials, presentada per la regidora del Grup Mixt-UM Margalida Miguel.

El que es criticava d'aquest Reglament era el torn rotatori obligatori i Margalida Miguel no trobava correcte que s'haguessin de canviar els assistents socials dels pobles, llevat que s'hagin rebut crítiques o hi hagi hagut problemes. Per aquests motius va proposar a l'Ajuntament l'adopció dels següents acords:

-Rebutjar les zones establertes pel reglament i evitar que els assistents socials es moguin del seu poble corresponent.

-Exigir al representant a la Mancomunitat, Tomàs Campaner, que quan es tracti de modificar serveis establerts es consulti als membres d'aquest Ajuntament, a més de compartir la seva actitud.

El Sr. Campaner va considerar la conveniència d'establir un torn rotatori, ja que era convenient que els distints assistents socials coneguessin la problemàtica de cada un dels municipis que inte-

gren la Mancomunitat.

La regidora Maria Perelló va manifestar que era partidària de continuar amb l'actual sistema i personal adscrit a l'indicat servei, ja que actualment els problemes eren resolts amb eficàcia.

El regidor Gabriel Alomar va fer constar la seva sorpresa per l'elaboració i aprovació d'aquest Reglament, sense que aquest Ajuntament en tengués coneixement. També va criticar les diverses vegades en què el representant de l'Ajuntament a la Mancomunitat no informa dels temes importants als altres regidors.

La proposta d'acord va ésser aprovada per majoria: 8 vots a favor i una abstenció (Tomàs Campaner).

6.- És molt important destacar el conveni que s'ha aconseguit firmar amb l'entitat Sa Nostra i la Conselleria de Cultura per a la restauració de la Creu de Son Ramis, gràcies a les gestions de l'àrea de cultura de l'Ajuntament.

Creim que s'ha de destacar aquest conveni principalment per tres motius:

-Restaurar i conservar el patrimoni de cada poble suposa que després les generacions que vendran coneguin un poc més del seu poble.

-La Creu de Son Ramis, ben igual que l'Ermita i altres, és un dels símbols de Llubí. Pensau quants de pintors llubiners i forans s'han inspirat amb aquesta creu i tot allò que l'envolta.

-La restauració de la creu de son Ramis podria ésser la primera passa, per què una zona tan hermosa com és el Born es pugui recuperar. No ens podem enganyar el Born és un lloc un poc deixat de la mà de Déu.

Jaume Alomar Serra.

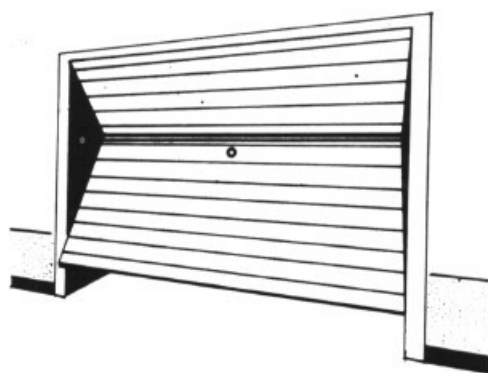
FORN

Especialitat en: tartes de boda, comunions, batiments... ensaimades i gran assortiment en pastisseria

Creu, 48 - Tel. 52 20 66/67 — Llubí

PORTES BASCULANTS TUGORES

Manuais i automatitzades
Fusta nord, teka, PVC, xapa

Telèfon:

Taller: 52 24 14
CREU, 114

Fax 52 21 19

LLUBÍ

es tragí

**3x2 → Pagui'n 2 i
endugui-se'n 3**

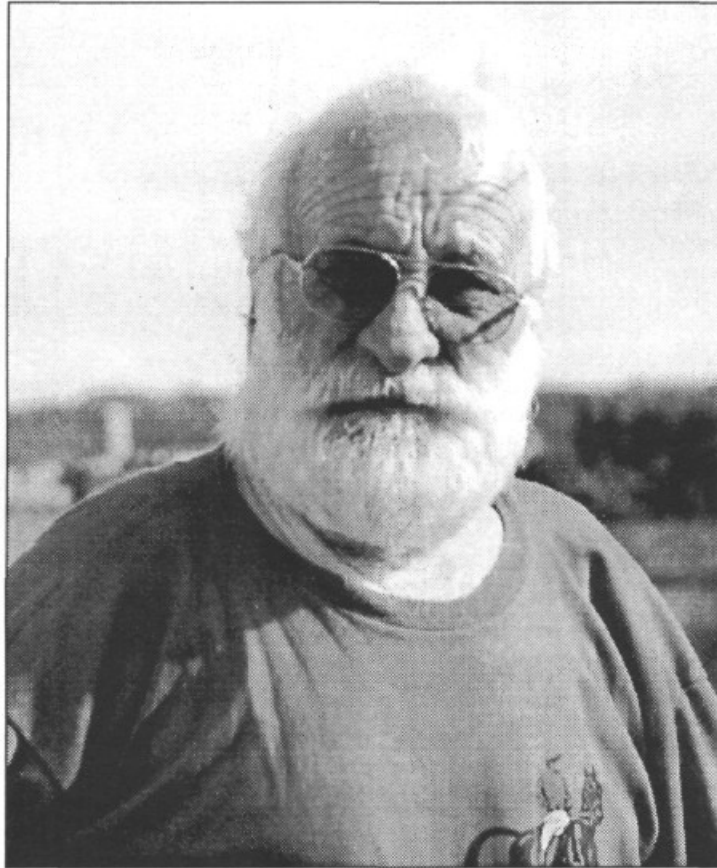
El reflex del foner

Lluitador incansable a favor de la nostra cultura ha esdevingut un dels homes més admirats i alhora criticats. Admirat dins quasi tota Mallorca, ja sia per la seva tasca al front del PU-PUT, ja sia per la seva tasca al davant del tir de fona, ja sia per la seva tasca en el món de la petanca, ja sia per la seva tasca al front del món de la cultura organitzant els famosos festivals de cançons populars, ja sia per... Com ja heu pogut endevinar estam referint-nos a en Gabriel Frontera, en molts

casos no fou profeta a la seva terra, va rebre més crítiques que alabances i per motius que tot seguit ens desvetllà va deixar-se de publicar el PU-PUT, va desaparèixer la petanca i va desaparèixer el Premi Sant Feliu de Cançons Populars. Una cosa, el tir de fona, l'hi han conservat, no han pogut enderrocar-lo, per això aquest reflex del foner: el d'un home lluitador i defensor d'allò que ens és propi.

-Per què aquesta dèria a posar damunt el paper tot allò que penses?

-Vaig tenir la mala sort de no poder anar a escola, hi vaig anar poc temps, tan sols hi anava una setmana sí i dues no perquè vivíem a sa Rota i jo era el major i mon pare m'havia de menester per fer feina; aleshores tenia el cap molt obert i don Rafel Cifre, professor de la 1a aula, em va dir que no em podia ensenyar més, que s'havia de dedicar als altres. Em varen passar a la segona aula amb don Bartomeu Duran, tan sols hi havia la 1a, 2a i 3a aula. Sempre vaig ser el primer de la classe, amb mig mes recuperava allò que havia perdut, amb don Bartomeu a la segona aula mai no vaig ser el primer, tan sols vaig arribar fins al setè lloc perquè els sis primers eren els sis senyors, sis fills d'amos i senyors del poble i a aquests ningú els podia passar davant i no era perquè no tengués mèrits: cada dia sabia la lliçó fins que un dia em vaig empenyar i vaig dir que no la sabia i per aquest motiu el mestre em va pegar. Aquí vaig començar a ser revolucionari, dolent, en veure la injustícia, vaig començar a comprendre les injustícies socials que hi havia, vaig amargar-me i vaig començar a pensar i a pensar. Més envant em van posar de porqueret a Vinagrella on vaig rebre moltes galtades i injustícies. Es va acabar l'escola, no volia llegir ni estudiar, em feia vessa; després del servici vaig començar a fer feina a l'hosteleria, a Cala d'Or, feia de cambrer i allà vaig veure que si no sabia alguna cosa no podia seguir la professió, vaig estudiar francès i un poc d'anglès. El senyor

d'allà, gran admirador de Costa i Llobera, don Ignasi Rotger i Villalonga em va donar unes quantes obres d'en Costa i Llobera i de mossèn Riber i aquí va néixer en mi aquesta gran afecció a escriure: vaig pensar que per expressar, que per treure'm de dins el gavatx aquesta ràbia que duia contra aquesta societat, una societat que m'han donada feta, que m'han imposada... no hi havia millor cosa.

-Escriure t'ha ocasionat més d'un problema, és pecat escriure sense pèls a la llengua?

-Escriure o parlar sense pèls a la llengua és una virtut, però i ha un problema: si parles o escrius davant un públic o lector més o manco culte no passa res; és l'inculte és el que xerra per boca de gan-

so, que xerra per allò que ha dit aquell i aquell altre, és aquell que no sap res, és aquest que fa mal. Contra aquest no pots lluitar: no hi entra ni el bon Jesús dins aquesta incultura, és un sector amb el cap quadrat, d'idees fixes i no en surt d'allà, no n'hi ha més.

-Aquesta "manera d'escriure", aquesta virtut com has remarcat abans, amb un to satíric i crític, ha bastat perquè de vegades t'hagin censurat algun article?

-No me n'havien censurat cap fins ara. Fins aquest febrer passat tots els diaris m'havien respectat; és curiós, era una feina que des de la redacció del "Diario de Mallorca" em van encomanar, em van demanar que fes un treball setmanal o quinzenal, vaig acceptar i al febrer em van tallar un article que, per

cert, vau publicar íntegrament a l'UDOL (La pepa de tothom) i tu ho mires i dius: però què ha passat aquí? Allò que és cert és que la direcció del "Diario de Mallorca" encara no m'ha donat cap explicació que perquè em tallaren aquest article. Si no m'ho haguessin publicat m'ho hagués empassat, però que t'ho mutilin, que te'n publiquin tres quartes parts i llavors l'altra quarta part et tallin on hi ha el suc em va saber molt de greu; qui va llegir l'article es degué demanar "on és la pepa de tothom?", no tenia cap ni coa.

Aquí vaig dir mai més, llibertat d'expressió damunt la premsa no n'hi ha.

-Creus que els partits polítics "comanden" la premsa?

-Sí (rialles), la premsa és capitalista i no toquis el capital, no toquis el rei i no

toquis segons quines coses. Si ets d'un partit polític que comanda pots criticar tota l'oposició però no toquis el qui comanda, aquests són intocables.

Crec que el 90 % de premsa és capitalista, és de dretes perquè el capital està dins la dreta. El govern que està al poder té la premsa al seu costat, sobretot si és de dretes.

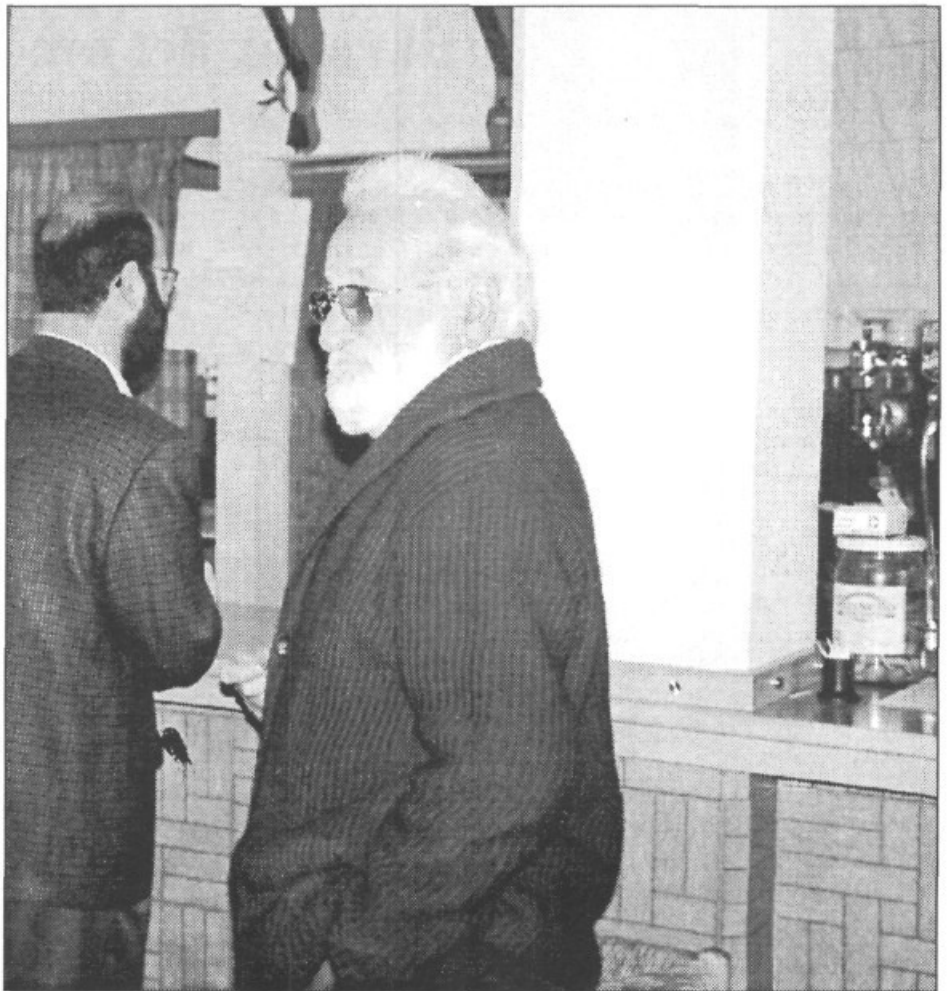
-Per què no existeix a nivell d'Illles un diari en català? No interessa?

-Tenir un diari en català no interessa, el Partit Popular de les Illes, en Cañellas i companyia, parla molt de nacionalisme i diu que els nacionalistes són ells i m'estranya que ho sien quan no han ajudat que hi hagi una premsa íntegra en català.

No els interessa, no la volen, aquí nacionalistes només ho són de paraula, en el moment de cercar vots, nacionalistes no n'hi ha, els pocs que existeixen han de callar.

-De quants diaris has estat corresponal?

-Vaig començar a "Última Hora", després el "Diario de Baleares" em sol·licità, el "Diario de Malloca" també em sol·licità, tan sols hi vaig escriure set o vuit cròniques ja que no m'agradà el seu tarannà. Més envant es fundà "El Día de Baleares", en Gaspar Sabater i en Jaume Martí vengueren a dir-me si volia col·laborar amb ells, al cap d'un mes d'haver-se fundat ja hi enviava cròniques i també hi feia un espai setmanal amb un to satíric "Noltros els fora-vilans", no es portaren molt bé i devers els catorze mesos ho vaig deixar anar. Vaig tornar al "Baleares" que ho feia en català i a "Última Hora" que ho feia en castellà. Llavors "Baleares" em diu que s'ha acabat el català, que ha de ser tot en castellà, a excepció d'algun article cultural i els vaig dir: "senyors, em sap molt de greu, però a casa nostra no em dona la real gana d'escriure en castellà, si no ho puc fer en català oblidau-vos de mi". Vaig estar un any sense escriure, es va fundar a Inca la delegació del "Diario de Mallorca" i com que coneixia en Damià Quetglas hi vaig col·laborar fins al febrer que em van fer el que hem comentat abans. Vaig dir a en Damià que mentre "Diario de Mallorca" no em donàs una explicació, mentre no em publicassin íntegrament aquell article que em tallaren no contassin més amb mi.

-Què pots contar-nos del Pu-Put?

-Va néixer massa prest, va néixer quan començava la democràcia on els polítics, ni encara ara, no sabien assumir la crítica. El féiem en Tomeu "Guardiola" i jo; ell s'encarregava del muntatge i de fer algunes col·laboracions i dibuixos que li feien amics seus, un 60 o 70 % de la redacció la feia jo, tenia devers deu pseudònims: Bif, Biel Frontera, Es Puput de soca, Es Puput escolà, Es Puput esportiu...

De tot d'una fou un èxit rodó, llavors dins el poble es va acabar ja que començaren a dir-nos que ens havíem posat amb la mestra d'escola, que ens havíem posat amb aquell o amb aquell altre, si per culpa meua en Rafel Ramis va haver de dimitir de batle, etc. Ma mare, en pau descansi, em va dir: "madò Tal o madò Tal altre no em saluden pel Pu-Put"; la germana també em va dir que havia perdut clients per culpa del Pu-Put però que li era igual. Vaig agafar en Tomeu i li vaig dir que això no podia ser, cada número ens costava de la nostra butxava 5.000 o 6.000 pta. i a una de les assem-

bles de la Premsa Forana, a Sant Joan, vaig exposar el cas i he de dir amb gran satisfacció que el "Diari de Búger" m'oferí 1.000 pta. per número a l'igual que "Sóller" i "Felanitx", "Perlas y Cuevas" m'oferia tot el paper i "Apóstol i Civilizador" amb el pare Feijoo al cap m'oferia la impressió, en Barceló de Porreres em va dir que es comprometia a repartir per tots els pobles el Pu-Put. Ho enviàvem a la premsa, televisió i a totes les revistes de la Premsa Forana, s'ho prenien de les mans. Tenc retalls de premsa que diuen que el Pu-Put sempre va ser la revista millor qualificada de totes les de la Premsa Forana. Malgrat tot això vaig dir no: "el Pu-Put mor per la seva pròpia pudor", va néixer massa jove i va voler fer coses massa aviat, va voler passar l'arada davant el bou, aquí hi va haver el fracàs.

Si el Pu-Put hagués arrancat així com ha arrancat UDOL el Pu-Put encara existiria, estic admirat d'aquest grup que sou, sou al.lots joves, un grup extens, estudiosos i a més estau més dins els temps que avui vivim, jo no hi estava dins els temps.

Amb tota sinceritat UDOL em mereix tots els elogis.

-Quan tenguérem aquell “problema” amb l’Ajuntament de Llubí publicares un article titulat “Bunyols amb mel i petons” al “Diario de Mallorca” on d’una certa manera criticaves l’actitud del nostre consistori, s’han d’empassar moltes coses en aquesta vida?

-És llei de vida, sempre el partit que sigui majoritari dins un consistori no assumirà mai la crítica, per què? perquè es creu perfecte, es creu fer les coses bé, s’ho creu i no admet de cap de les maneres que un grup de joves com vosaltres, que començau a viure, li tregui les castanyes del foc, que li digui per aquí no o per l’altra banda tampoc, això no ho admet, són dogmàtics, són els qui comanden i poden fer i desfer, tenen la pella pel mànec i aquí som jo i prou!

-Què et diu aquesta data: 31 de juliol de l’any 1977?

-Em recorda la primera tirada oficial de tir de fona; això ho duia entre cella i cella, quan feia de porqueret a Vinagrella sempre duia dins la butxaca dues o tres passetges i sempre tirava. Feia deu anys que ho volia fer però no m’ho consentien, va venir a veure’m l’amo en Pere Antoni Alomar que era el batle i em va demanar si organitzaria el Premi Sant Feliu de Cançons del Camp de Mallorca, jo li vaig posar com a condició que ho faria però que m’havien de patrocinar una tirada de fona, em va dir que no i jo vaig dir-li: no hi ha fona, doncs no hi ha festival, vaig fer-li una mica de xantatge i es va dur endavant. Va ser un èxit rodó, tota la premsa se’n va fer ressò i des d’Holanda i Anglaterra demanaren informació a l’Ajuntament sobre aquesta primera tirada oficial.

Continua parlant, el nostre personatge, del tir de fona, ens diu que és el President Honorari, que és el delegat de Llubí i que n’ensenya als al·lots del nostre poble seguint una idea comuna a tots els professors que n’ensenyen: “participar però no competir, ensenyar-los a tirar en fona però no amb aquella rivalitat de competir”. Ens conta la magnífica experiència viscuda a Barcelona, abans dels Jocs Olímpics, no hi va anar, juntament amb altres membres de la Federació de tir de fona, a fer-hi una demostració: “tan sols puc

contar alabances, va ser per a mi una gran alegria i experiència”.

Abandonam el tir de fona per passar a un altre dèria seva però en Biel afegeix: “si algun llubiner hagués posat les mans damunt el tir de fona ja no existiria com ja no existeix la petanca ni el Premi Sant Feliu de Cançons”.

-D’on et ve aquesta afecció a glosar?

-És com l’estil d’escriure, és una cosa que neix en tu mateix, no s’ensenya; va néixer en mi de jovenet, els Roters veníem els dissabtes a sa Plaça, hi havia una tropa al poble que quan ens anàvem ens apedregava, ens insultàvem i d’aquí vaig fer la meva primera glosa:

No digueu mal des Roters
perquè ho són ben honrats,
no estan mai descuidats
tenen plens sempre es graners;
en canvi, voltros, llubiners,
sou com a polls enredats,
descalços i despullats
que córrer n’és per demés.

Si he de ser sincer arriba el millor moment de la conversa, és un moment on es veu a en Biel recordar moltes anècdotes divertides, gaudeix recordant tota una sèrie de gloses, mentrestant l’escolt i pas un moment tant o més agradable que el que està passant ell: “aquesta és la segona que vaig fer, estava de missatge a son Ramon amb l’amo en Xesc “Colomes” i l’amo en Tomeu “de ca na Munara”, en pau descansin tots dos, i a dins la vinya vella de Vinagrella llauràvem faves en Tomeu i jo, més tard en Tomeu va dir que se n’anava i jo vaig dir-li que seguiria un poc més, quan vaig haver caminat unes cent passes vaig afinar el majoral acotat darrera una soca de figuera que ens vigilava i quan vaig ser a 150 passes d’arribar a ell dic:

No he de menester vigilanci
i Vós sempre em vigilau
si de mi no vos fiau
en acabar es mes em pagau
i acabaré de dar-vos ansi.

Un dia en Toni Jordi em va castigar a discordar barrals damunt el terrat amb un bon sol, va passar per devora sense dir-me ni ase ni bèstia, un poc enfora hi

havia en Guillem “Coves” i vaig posar-me a cantussejar:

Aquests mostatxos de rata
que dus a lo americà
jo los t’hauré de socorrar
amb una branca de mata.

Una vegada en Nigorra va estar malalt i va venir de substituït un metge nou, en Miquel Dalmau, actual president del Mallorca, i anant per “cas Potecari” va conèixer na Maria Antònia. Quan cercaven el metge sempre deien: “a cas Potecari el trobareu”. Un dia vaig anar a la Sala a veure, no sé per quin motiu, en Toni Jordi que era el batle, el secretari era un català, n’Escalaes i el batle em va demanar el metge nou on era i els vaig dir:

Si teniu cap necessari
no cerqueu es metge nou
perquè es pobre ja en té prou
a devers “cas Potecari”.

Arriba un dels moments àlgids de la conversa, és el moment de parlar de dos temes que couen molt a en Biel: la petanca i el Premi Sant Feliu de Cançons del Camp de Mallorca.

“Corria l’any 1973 quan juntament amb un parell (en “Castellet”, en Toni “Marget”, en Rafel “Rotes”, en Pep “Satri”, el meu cosí “Coramet”, en Joan “Meco”, en Joan “de ses Planes”...) vam començar a jugar a petanca i els vaig dir que havíem de fundar un club, es feren uns estatuts i fou fundat el club de la petanca. Vaig fer-me càrrec del club i va arribar un moment que vaig veure un moviment subterrani dins el club que estava contra la meva gestió, vaig dimitir i vaig deixar el club amb 56 socis, 32 jugadors i 8.000 pta. de superàvit, una pardalada de doblers en aquell temps. Van anomenar una nova directiva però la qüestió és que al cap d’un any es van trobar amb un caramull de deutes per no haver gestionat així com tocava: no havien cobrat dels socis, ni dels jugadors... Acabada la temporada s’entrega el president, el vice-president i un altre del Club Petanca Ses Forques d’Inca a veure si volia fitxar amb ells, jo vaig dir no, que volia jugar a Llubí i ell em diu: “A Llubí ja no hi jugaràs, Llubí s’ha donat de baixa i en “Castellet”, en Toni “Marget” i en Biel

Bauzà juguen amb nosaltres”.

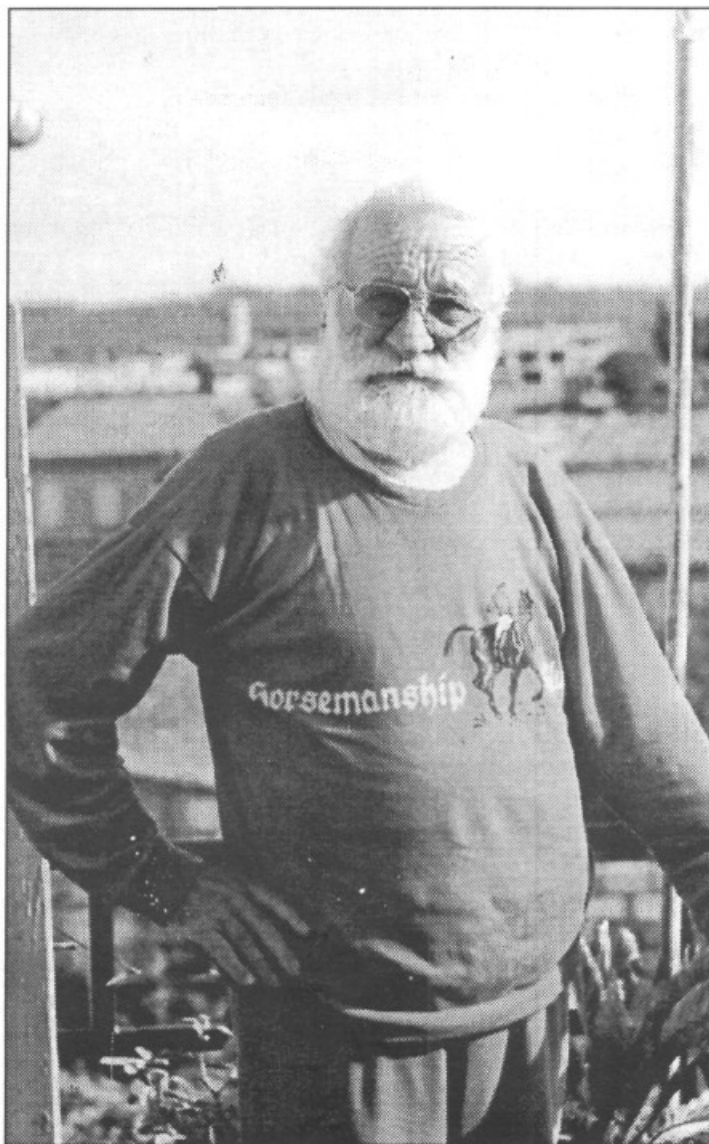
L'ànima em va pegar als peus, el mínim que haurien d'haver fet era convocar una assemblea per explicar-ho, jo els hagués fet veure que la meua gestió no era dolenta i m'hagués tornat fer càrrec del club”

-Segueixes jugant?

-Sí, jug amb el Club Petanca Inca; jugam els diumenges en el “Campet d'es Tren” però jug poc perquè em sent cansat i m'empipa veure que es perd una partida per culpa meua, jug de reserva.

-Per què va desaparèixer el Premi Sant Feliu de Cançons Populars del Camp de Mallorca?

-Perquè l'Ajuntament, més ben dit perquè membres de l'Ajuntament s'hi van aficar. Es diu pel poble que en Biel és el millor home per crear, fundar i organitzar un acte, ja sia cultural, esportiu... però que al mateix temps diuen que em cans i tir enterra el que he fet i jo dic: qui és que em va tirar la petanca enterra? qui és que em va tirar el Premi Sant Feliu enterra? Ja ho he dit abans però ho torn repetir si el tir de fona existeix és perquè cap llubiner

m'hi ha posat les mans a damunt.

-Greixonera de porc, truites farcides d'espínacs i marisc, mongetes a la marinera, cuirons amb escalivada... d'on surten totes aquestes receptes?

-Totes aquestes receptes han sortit de ca nostra, no són copiades de cap llibre, moltes d'elles són creacions meves; tenc la sort que el dia que faig una creació mai no l'he haguda de tirar. Vaig aprendre molta cuina a Cala d'Or on hi havia estat set anys. Ma mare, en pau descansi, era una bona cuinera, a l'igual que les meves germanes.

Repassades un poc les seves dèries vam passar a demanar-li parer sobre dos temes:

-L'Ajuntament de Llubí.

-Actualment diuen que hi ha pau i unió però l'altre dia un dels seus em deia que el batle encara fa el que vol. M'estim més no opinar de l'actual consistori

perquè no tenc coneixement de causa.

-Els atacs contra la llengua catalana.

-Qui m'ataca la llengua catalana és igual com que si m'arrabassassin el cor, sobren els comentaris.

-Podries qualificar de 0 a 10 els següents personatges?

Bartomeu Reus

-S'ha de mirar en dues òptiques diferents, jo que no som del Partit Popular no el puc veure com a un progressista. Com a màxim li posaria un 4

Maria Antònia Munar

Amb un 3 en té a bastament.

Pere Sampol

No el conec massa però com a nacionalista li posaria un 6 o un 7, però no m'acaba de convèncer, a vegades pareix més de dretes que no d'esquerres.

Joan March

El tenc tractat, l'he tengut a sopar a ca nostra però amb un 5 en té ben a bastament i és dels meus!

Quasi tres hores havien passat quan donàrem per acabada aquesta conversa,

el temps ens havia passat sense adonar-nos. Esperem que totes aquestes coses que ha fet en Biel pel bé de la nostra cultura no se les emporti el vent. Serà senyal que haurem seguit el seu camí: el de la lluita constant, incansable... en definitiva el reflex del foner.

Jo moriré i encara espolsarà el mestral ta negra oliva; res serà del que és ara, tu sobre el blau penyal romandràs viva.

(Josep Lluís Pons i Gallarza)

Nota: Aquesta conversa la dedico a un company, gran admirador de Gabriel Frontera. Va per tu!

Xesc Perelló i Felani

Fàbrica, 3
- 07430
LLUBÍ

Carta al President

Només un pic per any permeten que el català, el basc i el galaico-portuguès s'utilitzin en el Senat i, senyor president, ha semblat que ho heu trobat excessiu. Vàreu haver de començar parlant en castellà i, a mig discurs, explicar per què canviàveu d'idioma, quan tothom hauria entès que ja hi haguéssiu començat. Però, una vegada més, el màxim representant d'aquest país nostre, va adoptar una actitud suplicant, de demanar perdó, per ser mallorquí, per no ser com ells volen.

I quan canviàreu de llengua vàreu haver de dir que parlaríeu en "mallorquí pagès", no tenguéreu coratge d'anomenar la llengua de Mallorca pel seu nom, pel nom que li reconeix l'Estatut amb què s'ha de regular el vostre govern, i vàreu haver de donar aquesta imatge d'una llengua del passat, allunyada del món modern. Com si el senyor Aznar digués que parla en "madrileño payés". I, en donar-li aquest nom, deixàreu descollocats els menorquins, els eivissencs i els formenterers.

I per què "pagès"? Els pagesos són els qui pateixen la vostra política que els arracona cada vegada més a la marginació o els fa abandonar el conreu de les terres. El vostre mallorquí no és "pagès", qualsevol pagès el parla cent vegades millor. Ni Vós sou pagès mallorquí, encara que ho vulgueu fer creure per xuclar els seus vots. Els pagesos de Mallorca mai no amaguen la seva llengua als fills; i Vós, sí. Segurament deveu creure fer un ou de dos vermells i mostrar la vostra mallorquinitat usant sempre els articles "es" i "sa". Que en sabeu de poc, de la llengua de Mallorca! Tant de Mallorca és "es" i "sa" com "el" i "la" i no sols perquè, aquests darrers, siguin de Pollença; i Vós ho voleu amagar. Els pagesos de Mallorca, i els ciutadans també, des del segle XIII ençà han utilitzat tant "es" com "el". "El", a part de sortir en moltes expressions i construccions del llenguatge de cada dia, és la forma que han usat sempre en les ocasions solemnes, i no sols per escrit. Recordau, si teniu memòria, com han estat sempre les oracions i com eren els sermons, o com són moltes de cançons populars. Llegiu, si qualche dia lleu, l'obra d'Antoni M. Alcover i podreu veure com, preci-

sament, sap usar un i altre article.

Puc comprendre que no consideràssiu solemne la vostra intervenció al Senat, com més hi pens més poc també la hi consider jo. Però amb el vostre afany de suprimir tots els articles "el" i "la" també en trastocàreu del poema de Costa i Llobera que vàreu citar, mesclant "el roure" i "es taronger" i "el llum" i "ses roques". Al costat de la vostra actitud inicial, és molt llastimós que tenguésseu aquest altre desencert. O no és prou mallorquina l'obra d'aquest autor? I mallorquina no és la de Ramon Llull, Joan Alcover, Llorenç Villalonga i tants d'altres? Aquestes actituds o són fruit de la ignorància de les coses més evidents o de la voluntat d'enganyar i, quan es tracta de l'honorable president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, cap de les dues coses pot ser perdonada. Si realment estimàsseu aquesta terra i la seva llengua, no en destruiríeu una ni multilaríeu l'altra. A part de la insularitat a què tant feis referència, tenim una llengua i una cultura que també són motiu de tracte preferencial.

Les vostres actituds recorden, en certs aspectes, les d'alguns immigrants que quan s'han allunyat de la seva terra recorden fragmentàriament les coses pintoresques i, de tant en tant, les reviu amb nostàlgia. Aquesta imatge és la que, amb calçons amb bufes o sense, representau les estones que provau de fer de "mallorquí". Si aquesta deformació de la realitat és comprensible en les persones que han hagut d'abandonar la seva terra, és inexplicable en una que hi viu i, sobretot, si n'és el president. Però, per ventura és que realment no hi viviu, que fa estona que l'heu abandonada, que per Vós, Mallorca, no és més que una excusa per fer vots.

Heu tengut l'oportunitat de ser el primer president de les Illes Balears que, amb orgull, hagués parlat en mallorquí, en català de Mallorca, al Senat espanyol. En canvi sereu recordat com el president que va fer empegueir molts de mallorquins i riure a tots els menorquins, eivissencs i formenterens. I podeu estar segur que em sap molt de greu.

Josep Melià,
catedràtic de Llengua Catalana. Palma.

Carnisseria Castell

Plaça de l'Església

Tel. 52 20 59

Llubí

FOTOGRAFIA i VIDEO-CLUB

J O V E

C/ Traginers, 55

Telèfon 52 25 78

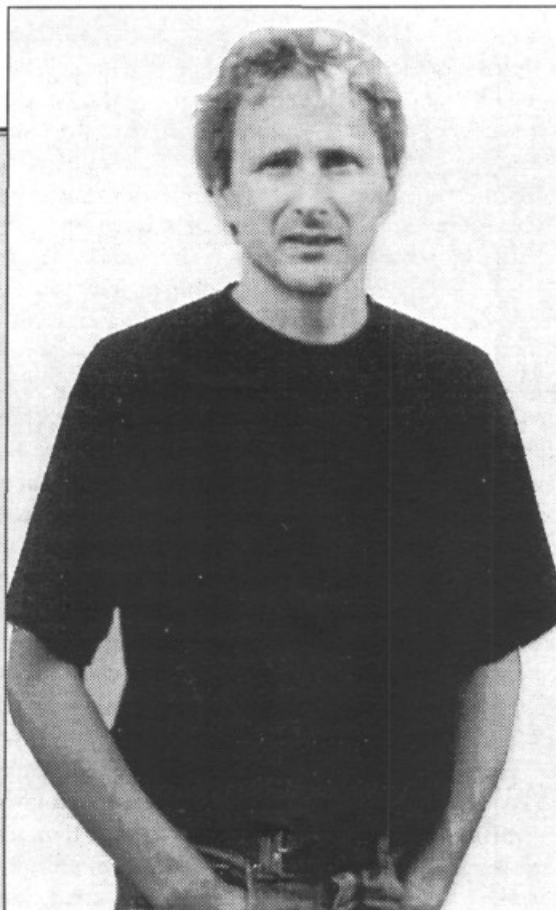
07430 LLUBÍ

Des de Leer... fins a Llubí

Són molts els estrangers que en la passada dècada varen decidir residir a Mallorca. Molts s'instal·laven als pobles costaners i a la Serra però en aquests darrers anys es pot veure una nombrosa població estrangera als pobles del pla com Búger, Llubí, Sineu, Maria de la Salut...

Així doncs hem escollit a Wolf perquè ens explicàs els motius de la seva venguda i com veu el nostre poble i els seus costums. També el volíem conèixer més a fons com a veí del nostre poble, ja que a vegades se'ns fa difícil establir contacte

amb la gent estrangera que ve a viure a Llubí i no coneixem des de petits. La xerrada que mantinguérem amb Wolf fou molt interessant ja que ens ajudà a veure la gent del nostre poble des d'un punt de vista totalment diferent i nou. Wolf és alemany i el seu poble, Leer, està situat a les proximitats de la frontera holandesa. Ell és professor d'Història i Art i per això des de la primera vegada que visità l'Estat Espanyol, quan tenia 21 anys, s'interessà per la realitat històrica espanyola i va conèixer la societat espanyola sotmesa al règim de Franco i de la transició.

1. Per quins motius vingueres a viure a Mallorca i què va fer decidir-te per Llubí?

-Quan tenia vint-i-un anys vaig visitar per primer cop Espanya i uns anys més tard em vaig instal·lar a Catalunya, on vaig treballar durant dos anys. Tenia un amic de la infantesa que vivia a Palma i sempre em convidava a anar-hi. Jo pensava que Mallorca era un lloc més lleig, explotat en la seva totalitat pel turisme, però des del primer cop que la vaig visitar vaig quedar meravellat per la seva bellesa. Marta no volia viure molt lluny de Menorca i ens vam decidir per Mallorca per la bona comunicació que té. Miràrem cases d'un parell de pobles i la que més ens agradà fou la de Llubí, on ara vivim des de fa cinc anys. Vaig treballar de guia turística, cosa que m'ajudà a conèixer millor l'illa. Llubí és a prop de tots els indrets de Mallorca; és a prop de la costa, de les serres, de Palma...

2. Quines diferències destacaries entre Alemanya i Mallorca?

-Alemanya és un país nòrdic i la gent no surt quasi mai. En canvi aquí la gent aparenta més felicitat i sempre té ganes de sortir al carrer.

Els costums del meu poble són ben diferents als d'aquí. Hi ha balls, però no són tan populars com per ex. els de Bavària; però les danses no pertanyen a la cultura popular alemanya.

3. Et va costar molt adaptar-te al nou tipus de vida que suposava resi-

Construccions

Vicenç Bergas

Carrer Roca Llisa, 67

Tel. 52 21 04

**BAR
BRISAS**

Plaça de sa carretera - LLUBÍ

dir a un poble com Llubí?

-Ja havia viscut a pobles petits i també a ciutats grans com Barcelona. L'adaptació no va ser costosa, ara que als homes no els costa tant com a les dones adaptar-se a la nova gent. Ells van al bar a fer una copa i coneixen la gent del poble més aviat. Nosaltres cercàvem un lloc tranquil on poder viure al nostre aire i a un poble com Llubí ho hem pogut trobar.

La llengua no ha estat un problema molt greu perquè na Marta és de Menorca i, a més, jo vaig aprendre un poc de català quan vivia a Barcelona. També hi vaig estudiar castellà i per això la comunicació amb vosaltres no és gaire costosa perquè sou bilingües. Ara no practico gens el castellà i l'he perdut un poc. La meua filla m'ensenya el mallorquí i jo l'alemany a ella.

4. Com veus la gent del nostre poble?

-El que més m'agrada de la gent de Llubí és l'amabilitat, sempre et faran qualsevol favor que els demanis.

5. Què és allò que més et desagra-

da de Mallorca o de Llubí?

-El que no suport són els estrangers, encara que jo ho sigui. Els cotxes van massa depressa quan passen pel poble i és la causa dels dos accidents greus que hi ha hagut en els darrers mesos. Una de les coses que més em molesten, però és ben normal, és que quan mor algú i vull saber qui és tot-hom em diu que no m'interessa perquè no el conec.

6.- Què opines de les accions en defensa de la llengua catalana?

-Crec que és normal i convenient que es defensin i conservin les tradicions, la llengua... però essent sempre tolerant cap a la resta de cultures del món. Jo sé que si veng aquí he d'aprendre la llengua d'aquí per poder adaptar-me millor.

M'interessen molt els costums dels vostres avantpassats quan treballaven i vivien del camp. Ara molta gent viu del turisme que amb el seu creixement progressiu suposa una greu agressió a les Illes.

El català de les Balears ja comença

a desaparèixer perquè hi ha molta gent de fora que no s'integra però al Principat la majoria de gent parla en català.

6. Què opines del transvasament de l'aigua cap a Palma?

-Mentre sigui perquè la gent pugui beure aigua bona, sí. Però si és per regar els camps de golf estic totalment en contra.

7. El teu país és considerat dels més racistes. Què n'opines?

-La primera vegada vaig quedar meravellat de la gent d'aquest país perquè t'acceptava sense cap tipus de discriminació. En canvi allà els estrangers no són ben rebuts. Pel sol fet de ser de cabell fosc ja pots ésser mal vist. La gent de Llubí no discrimina a ningú pel fet que sigui el que és. He notat algun prejudici sense mala intenció com pot ser el mot foraster. Així i tot aquest prejudici no és tan exagerat com el d'altres països europeus.

M. Antònia Molines Ramis
Esperança Llompart i Vanrell

Fusteria

Rafel Munar

PORTES, PERSIANES, MOBLES DE CUINA,
ESTANTERIES, TOT EN FUSTA
ESPECIALITAT EN VIDRIERES CORREDERES
HERMÈTIQUES HERRATGES ALEMANYS

Roca Llista

Tel: 52 21 35

Llubí

més blanca
lavanderia

Avinguda San Vicenç
MURO
Tel. i Fax: 86 00 65

SUPER - BALEAR, S.L.

N.I.F. B-07564610

SUPERMERCATS DISCOUNT

JAUME SUREDA ESTRANY
D.N.I. 41295317-J
AVDA. JAIME III, 37

OFICINA: TEL. 85 20 50 FAX. 85 20 50
FAX 85 20 50
Apt. Correus nº 6

07458 CAN PICAFORT
MALLORCA
Balears

S'inicia la temporada

Enguany ja ha començat la temporada futbolística 1994/95 per als equips que representen al nostre poble.

A partir d'aquesta temporada cal tenir en compte un altre equip que s'ha sumat als dos que ja hi havia la temporada passada, i que gràcies a la gran tasca realitzada per la Penya Blaugrana ha nascut format per al.lots d'edats compreses entre 9 i 11 anys. Cal recordar que aquest equip no pertany al C.D.A. Llubí sinó a la mateixa Penya Blaugrana.

De moment l'equip que va millor és l'equip dels aficionats que compta amb dues victòries i tres derrotes. L'equip dels juvenils ha perdut quatre partits i n'ha empatat un i l'equip dels benjamins ha perdut el partit que ha jugat.

En aquests moments no podem disposar de la plantilla dels jugadors juvenils, però esperam saber-la per al pròxim número de la revista.

Les plantilles dels equips benjamins i aficionat estan formades pels següents jugadors:

AFECCIONATS:

Andreu Perelló, Benet Oliver, Jordi Cladera, Biel Cladera, Joan Cladera, Llorenç Llabrés, Damià Perelló, Biel Darder, Antoni Guardiola, Llorenç Guardiola, Biel Vidal, Miquel Llompart, Guillem Alomar, Joan Bennàssar, Francesc Perelló, Xesc Torrens i Antoni "Coramet". En les pròximes setmanes poden incorporar-se en Pere Munar i en Miquel Salvà.

Les altes són en Biel Darder, en Benet Oliver, Xesc Torrens i per ventura els dos que abans hem dit que estan a punt de fitjar.

Quant a les baixes just són tres en Miquel Vidal, en Pere Torrens i en Toni Bergas.

L'entrenador i el delegat són els mateixos de l'any passat, en Joan Planes i en Xesc Florit.

L'equip dels benjamins està format per:

-J. Cladera; P. Llompart; T. Serra; T. Martí; J. Planes; R.C. Porcel; B. Blanco; P. Socies; S. Alomar; M. Amengual; P. Campaner; J.C. Gelabert; G. Martín; J.D. Llompart; J. Salvà; M.A. Capó; J. Torrens; R. Bisquerra; B. Martí; J. Socies; M. Florit.

Estan entrenats per en Ricard Rodríguez, en Joan Garí i en Tomeu Campaner.

QUETO & CORAMET

Resultats equips C.D.A. Llubí

Juvenils 2ª Regional

18 de setembre

Llubí, 1 - Alaró, 2

Gol: Biel Bennàssar.

2 d'octubre

Llubí, 2 - Santanyí, 5

Gols: Biel Bennàssar (2)

8 d'octubre

Barracar, 4 - Llubí, 0

16 d'octubre

Llubí, 3 - Petra, 3

Gols: Biel Bennàssar (2),

Miquel Quetglas

23 d'octubre

Binissalem, 7 - Llubí, 2

Gols: Andreu Huguet, Biel

Bennàssar.

3ª Regional

18 de setembre

Llubí, 2 - Son Cotoner, 0

Gols: Biel Vidal, Guillem

Alomar

25 de setembre

C. Sant Pere, 6 - Llubí, 3

Gols: Joan Cladera, Llorenç Llabrés, Antoni Gelabert.

9 d'octubre

P. Pollença, 3 - Llubí, 1

Gol: Jaume Perelló.

16 d'octubre

Llubí, 4 - S. Marçal, 2

Gols: Damià Perelló (2),

Biel Vidal, Guillem Alo-

mar.

23 d'octubre

Cala d'Or, 4 - Llubí, 2

Gols: Llorenç Llabrés, Ja-

ume Perelló.

Resultats equip benjamí

de la penya blaugrana

Llubí

8 d'octubre

Penya Blaugrana Llubí, 1 -

Algaida, 7

Gol: Pep Salvà.

22 d'octubre

Penya Blaugrana Llubí, 1 -

Espanya, 13

Gol: Tomeu Serra

Nota

Ja que al darrer número no vàrem pensar a posar que els dos equips del Pub Sis Caires havien guanyat el torneig ens volem disculpar, i informar que varen fer primer i segon del torneig de futbet base Sant Feliu de Llubí.

Esclata-sangs

"Trons a lluny, aigo a prop" diu l'adagi mallorquí. I diu el poble que si plou dins l'agost, hi haurà molts d'esclata-sangs, que és una menjua molt cercada i més apreciada. Quan arriba la tardor, si ha plogut i no s'ha tirat de fred arreu dels nostres pinars hi trobareu molta de gent, paner en mà, trescant garrigues i boses, cercant aquests esclata-sangs, com també cogomes, gírgoles i altres fongs, que són una delícia per al paladar i dels quals no en queden ni les llepaines a la taula.

A ca nostra tenim una finca -So'N Rossinyol- que està en un lloc estratègic per a aquests menesters. Està mig envoltada de pinars, com són Es Pinaret, So'N Cuines, Es Revellar, en què hi ha bons i molts d'agres cercats i coneguts per molta de gent.

La nostra família seguíem una estratègia singular. Com que pernoctàvem a la caseta del sequer, ens aixecàvem ben dematí i ens tiràvem dins el Pinaret, que té un grapat de quarterades. I el nostre pare quedava llaurant dins la tanca, i quan veia arribar els sinevers, que guardaven el pinaret o bosc, entonava la primera cançó de llaurar. Com que era molt a prop, tots el sentíem bé, i cametes me valguen ens tiràvem dins el camí públic, que era a dues passes de la nostra caseta. Just havíem de botar la paret i ja érem dins terreny propi.

Era un robatori? Tots creim que no perquè, de temps immemorials els fruits naturals i espontanis de la naturalesa, que el propietari ni sembra ni conra, són de domini públic. Com passa amb els espàrecs i altres. Així ho creu la gent. No vol dir això que l'amo no hi tengui alguns cans amollats, que te poden baixar una cuixa.

Els catalans de la península diven "Boletaires". Que ho diguen. No hi tenim res que dir. Estan en el seu dret. A Mallorca no ho deim ni ho hem dit mai. Simplement deim "Cercadors d'esclata-sangs" malgrat que recullin altres espècies de tal.lofitetes, bones per a menjar, com són els mateixos esclata-sangs, els picornells, les blaves, les cogomes, les gírgoles, els peus de rata i moltes altres.

Els novells Cercadors cal que vagin amb molta cura, en seleccionar les espècies, que vagin trobant perquè n'hi ha de bones de menjar altres que són verinoses i altres que són mortals.

Pare Joan Llabrés Ramis.

TINTORERIA – RENTADURIA TOT NET

Mercat des Tennis
Juan Crespí, 13
Local 4
Tel. 45 48 98

Los Geranios
Sta. Catalina de Siena
Local 10
Tel. 71 38 74

PALMA DE MALLORCA

CONSTRUCCIONS

DARDER

Sa Carretera nº 46, 1er
Tel: 52 23 16 Llubí

TALLER CAN RIERA S.L.

Taller mecànic
xapa i pintura

Servei públic de transports amb grua

Carrer de la carretera, 5

Tel. i fax 52 22 37

Mots Encreuats

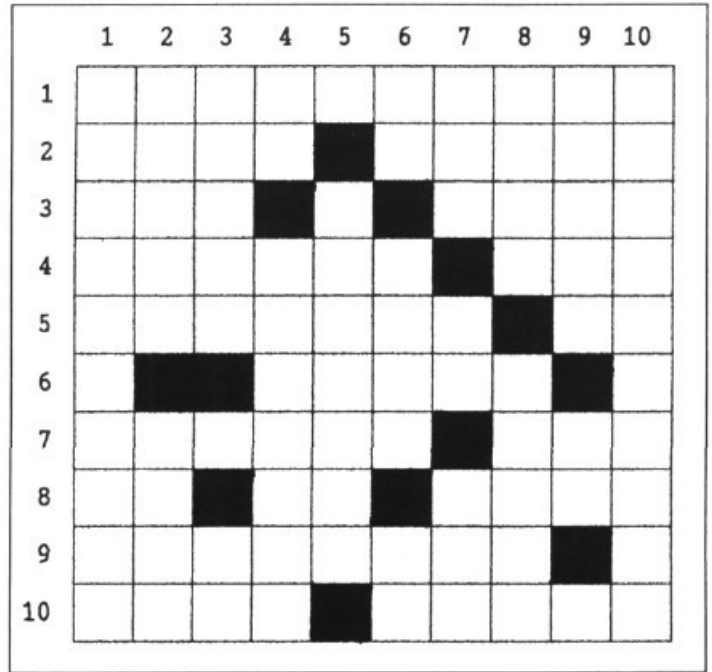
Per Miquel Cladera i Ramis

Horizontals:

- 1.- Possessió allà on va a parar la carretera de Mancor, hi ha un puig que du el seu nom.
- 2.- En sentim gràcies al nas. Aquelles.
- 3.- Tast un vi (al revés). Símbol del fósfor. Dues "a" i dues "esses".
- 4.- Preg, súplica. Intrusió marina dins la terra, molt comuna a Galícia.
- 5.- Pelegrinatge a una ermita. Plantígrad.
- 6.- Conjunció. Aparell per escoltar programes radiofònics. Lletra del plural.
- 7.- Vestimenta del peu. Quan dues vocals juntes no formen diftong (al revés).
- 8.- Inicials de Tomeu Salvà. Pronom reflexiu. Un dels tres reis màgics (abreviatura)
- 9.- Vigilem. La primera.
- 10.- Grup especial de les forces armades (al revés). Mal nom.

Verticals:

- 1.- Conductor de motors.
- 2.- Ala petita, nom de poble. S (al revés)
- 3.- Bonics, bufons (al revés). Símbol del Bor. Riu italià.
- 4.- Abreviatura de senyor. Relatiu a la ceràmica.
- 5.- Abreviació d'acceleració. Que fa de pirata (barbarisme).
- 6.- Símbol del neó. Gràcies a aquest sentit sentim renous.

Déu del sol.

- 7.- L. Exclamació de dolor. Pronom femení plural (al revés).
- 8.- Casa. Faig el mateix que ell (al revés).
- 9.- Ferida. Vocals. La primera.
- 10.- Matàs, llevàs la vida.

CONSTRUCCIONS DE PARET SECA

Jaume Vallespir Coll

N.I.F.: 18232217 W
 Sa Carretera, 86 07430 LLubí (Balears)
 Tel. 52 22 43

DROGUERIA

CAN PORRET

DOCTOR FLEMING Nº 6
 TELÈFON 52 21 92. LLUBÍ

Restauració d'antiguitats i mobles d'època

Bartolomé Palmer Bonnin

Mestre Restaurador

Carrer de la Carretera, 73
 Tel. 52 24 33 **LLUBÍ**

MUSEU

BAR - CENTRAL

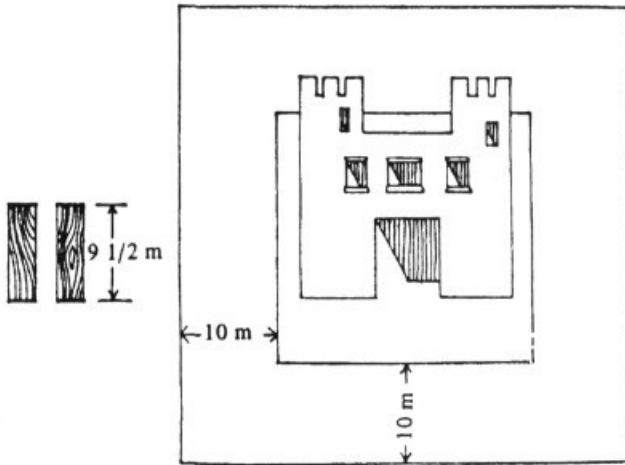
Sa Carretera, 54
 Tel: 52 20 23 **Llubí**

Sopa de lletres

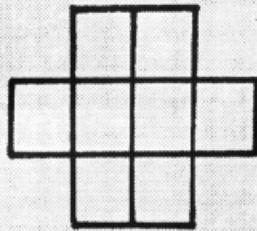
Voleu entrar dins un castell que està envoltat per un fossat de 10 metres d'amplada (vegeu el dibuix). Disposau de dos taulons de fusta de nou metres i mig de llargada, i no teniu eines per enganxar-los entre si.

Com podeu fer servir els taulons per arribar fins a dins el castell?

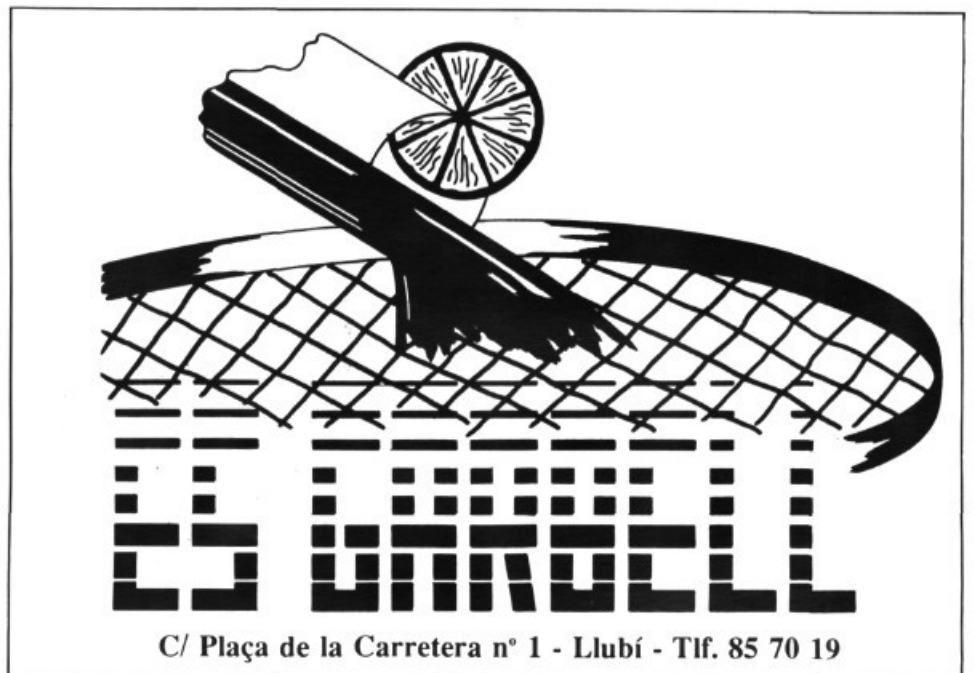

C	R	E	U	K	M	L	N	B	I	B	A	S	I
R	O	W	L	O	P	Q	R	E	S	U	V	J	F
A	C	A	R	R	E	T	E	R	A	S	T	A	L
M	A	I	E	Y	G	R	N	N	G	L	B	U	J
O	L	A	C	T	S	A	Z	A	M	R	O	M	I
N	L	M	T	A	X	G	Y	T	I	O	P	E	A
L	I	N	O	U	Z	I	A	C	K	T	U	I	D
L	S	B	R	M	M	N	A	O	U	R	S	V	I
U	A	N	T	C	O	E	T	L	E	Q	B	X	L
L	C	P	O	A	S	R	A	L	L	T	P	Z	A
L	N	S	M	P	L	S	X	U	P	B	O	X	G
S	T	D	A	U	E	N	I	S	O	M	N	C	R
A	F	S	S	E	P	L	N	L	N	L	L	P	A
D	S	E	G	H	E	I	J	K	S	O	S	S	M
E	N	R	O	F	A	R	I	N	E	R	A	T	A
G	B	I	T	M	V	C	P	E	S	G	T	J	T
I	X	N	C	L	O	N	D	R	F	H	I	K	N
L	A	D	I	V	E	R	T	S	E	M	U	L	A
S	O	N	B	O	R	O	O	I	I	J	K	M	S

Aconseguiu posar un número de l'1 al 8 dins cada quadre sense que cap quadrat no en toqui un altre amb un número correlatiu.

Trobar 20 noms de CARRERS DE LLUBÍ.

C/ Plaça de la Carretera n° 1 - Llubí - Tlf. 85 70 19

... i el més subtil s'ajonella demanant perdó. El sol fosqueja i la nit plujosa llueix; el cérvol, el mateix d'ahir, prediu el no. El vell missatge s'esgota, la culpa rara vegada és seva. Tots a la par perdem el full escrit que ens deixàreu per a guiar-nos, volem ser nosaltres, la identitat és el que compta. Aleshores puc i vull, el mestissatge (obvi) elevarà a la més alta categoria, igualment que l'esglaó perdut de la infància (irrecuperable).

El simpòsium de la vida i la mort s'allarga, els contertulis amb les seves barbes grises (un d'ells mig adormit és ben bé al final, no té pèrdua) avorreixen la gent, manco al fillet que content de tot plegat disfruta amb les zigzagues que dibuixa amb les mans l'orador. Cap al capvespre el sol enterbolit dirà l'adéu inesperat, el trèmol insípid i fugaç enutjarà el dia. La por ens fa més forts, les moixonies del seu foc cremaran

la mirada, d'on surt? El menyspreu ens fa sincerar des de la nostra, la més aïllada, la que el foc farà pegar el primer bull. D'ençà d'això l'arbre tomba, l'ombra d'un gris pàlid el vol empènyer dins l'estany. La periodicitat a que ens té acostumats balluga, el taüt fred descansa

dins el pensament. La perfídia, seva inseparablement, desdibuixa la silueta.

... són les paraules del poeta, qualsevol poeta anònim
**AMB UNA PARTICULAR VISIÓ
 DELS ESDEVENIMENTS.**

**El bar - restaurant del Poliesportiu els ofereix
 les seves tapes variades i els seus menús
 econòmics, així com els seus exquisits plats
 de peixeteria i carns a la carta**

Bon profit!

***Carretera d'Inca a Artà n° 125
 LLUBÍ - MALLORCA***

TELF. 85 70 36

